

PEDAGOGIK OTM TALABALARINING DARS DAN TASHQARI VAQTD A MUSTAQIL TA'LIMINI TAKOMILLASHTIRISH TEXNOLOGIYASI

Mullajonov Shohruxbek Isroiljon o'g'li

Andijon davlat pedagogika instituti jismoniy madaniyat kafedrasi o'qituvchisi.

Annotatsiya: Mazkur tezisd a pedagogik oliy ta'lim muassasalari talabalarining darsdan tashqari vaqtda mustaqil ta'lim olish jarayonini takomillashtirish texnologiyasi ilmiy-pedagogik jihatdan tahlil etilgan. Tadqiqotda mustaqil ta'limni tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari, raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari hamda talabalarning o'z-o'zini rivojlantirish kompetensiyalarini shakllantirish mexanizmlari yoritilgan. Olingan natijalar mustaqil ta'lim samaradorligini oshirish orqali pedagog kadrlar tayyorlash sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: pedagogik OTM, mustaqil ta'lim, darsdan tashqari faoliyat, ta'lim texnologiyasi, raqamli ta'lim, kasbiy kompetensiya.

Annotation: This thesis presents a scientific and pedagogical analysis of the technology for improving the independent learning process of students in extracurricular hours in pedagogical higher education institutions. The study highlights modern approaches to organizing independent learning, the possibilities of using digital educational technologies, as well as mechanisms for developing students' self-development competencies. The obtained results contribute to improving the quality of teacher training by increasing the effectiveness of independent learning.

Keywords: pedagogical higher education institutions, independent learning, extracurricular activities, educational technology, digital education, professional competence.

Аннотация: В данной тезисе с научно-педагогической точки зрения проанализирована технология совершенствования процесса самостоятельного обучения студентов педагогических высших учебных заведений во внеаудиторное время. В исследовании освещены современные подходы к организации самостоятельного обучения, возможности использования цифровых образовательных технологий, а также механизмы формирования компетенций саморазвития у студентов. Полученные результаты способствуют повышению качества подготовки педагогических кадров за счёт повышения эффективности самостоятельного обучения.

Ключевые слова: педагогические вузы, самостоятельное обучение, внеаудиторная деятельность, образовательные технологии, цифровое образование, профессиональная компетентность.

KIRISH

Hozirgi kunda oliy ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar ta'lim jarayonini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqishni talab etmoqda. Ayniqsa, pedagogik oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarning mustaqil bilim olishga bo'lgan ehtiyoji va mas'uliyati tobora ortib bormoqda. Chunki zamonaviy pedagog nafaqat mavjud bilimlarni egallashi, balki ularni mustaqil ravishda yangilab borish qobiliyatiga ham ega bo'lishi lozim. Dars mashg'ulotlari doirasida beriladigan bilimlar talabani kasbiy shakllanishi uchun yetarli emas. Shu sababli darsdan tashqari vaqtda mustaqil ta'limni to'g'ri yo'lga qo'yish pedagogik ta'limning muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Ushbu jarayonda mustaqil ta'limni takomillashtirishga qaratilgan texnologik yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur maqolaning asosiy maqsadi pedagogik OTM talabalarining darsdan tashqari mustaqil ta'limini takomillashtirish texnologiyasini ilmiy asoslashdan iborat.

TADQIQOT METODLARI tadqiqot jarayonida pedagogik tahlil, taqqoslash, umumlashtirish va tizimlashtirish metodlaridan foydalanildi.

Shuningdek, mustaqil ta'lim jarayonini tashkil etish bo'yicha mavjud ilmiy manbalar o'rganildi hamda pedagogik tajribalar tahlil qilindi.

Mustaqil ta'limni takomillashtirish texnologiyasi quyidagi metodik yondashuvlar asosida ishlab chiqildi:

- talabaning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash;
- raqamli va elektron ta'lim resurslaridan foydalanish;
- mustaqil ta'lim jarayonini bosqichma-bosqich rejalashtirish;
- monitoring va refleksiya asosida baholash.

Mazkur metodlar mustaqil ta'lim jarayonining uzluksizligini va samaradorligini ta'minlashga xizmat qildi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari pedagogik oliy ta'lim muassasalari talabalarining darsdan tashqari vaqtda mustaqil ta'limni texnologik asosda tashkil etish ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatdi. Mustaqil ta'lim jarayonini oldindan rejalashtirish, maqsadli topshiriqlar bilan ta'minlash hamda bosqichma-bosqich amalga oshirish talabalar tomonidan o'quv materiallarini chuqur va tizimli o'zlashtirishga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Tajriba jarayonida raqamli ta'lim platformalari, elektron darsliklar, onlayn ma'lumotlar bazalari va interaktiv resurslardan foydalanish talabalarning mustaqil axborot izlash, tahlil qilish va undan samarali foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirdi. Natijada talabalar nafaqat bilimlarni egallash, balki ularni amaliyotda qo'llashga ham qodir ekanliklarini namoyon etdilar.

Shuningdek, loyiha, ijodiy va muammoli topshiriqlar asosida tashkil etilgan mustaqil ta'lim talabalarda tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va muammolarni mustaqil hal etish qobiliyatlarini shakllantirdi. Darsdan tashqari mustaqil faoliyatga jalb etilgan talabalar orasida o'z-o'zini boshqarish, vaqtni to'g'ri rejalashtirish va o'qishga bo'lgan mas'uliyatning oshgani kuzatildi. Monitoring va refleksiya

asosida baholash tizimining joriy etilishi talabalarning o'z bilim darajasini tahlil qilishiga, kamchiliklarni aniqlashiga va ularni bartaraf etish yo'llarini belgilashiga imkon yaratdi. Natijada mustaqil ta'lim jarayoni uzluksiz va samarali shakl kasb etdi hamda bo'lajak pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qildi.

MUHOKAMA

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy mustaqil ta'lim shakllari zamonaviy ta'lim talablariga to'liq javob bermaydi. Mustaqil ta'limni takomillashtirishda texnologik yondashuvlardan foydalanish pedagogik jarayonni sifat jihatdan yangi darajaga olib chiqadi. Pedagogik OTMlarda mustaqil ta'lim jarayonida o'qituvchi maslahatchi va yo'naltiruvchi rolini bajarishi muhim ahamiyatga ega. Bu esa talabaning mustaqil faoliyatini nazorat qilishdan ko'ra, uni rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi. Natijada talaba o'z ustida ishlashga bo'lgan ichki ehtiyojni his qiladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, pedagogik oliy ta'lim muassasalari talabalarining darsdan tashqari vaqtda mustaqil ta'limni takomillashtirish texnologiyasi zamonaviy ta'lim tizimining dolzarb ehtiyojlaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot davomida mustaqil ta'limni texnologik yondashuvlar asosida tashkil etish talabalarning bilimlarni ongli va chuqur o'zlashtirishiga, kasbiy tayyorgarlik darajasining oshishiga hamda o'z-o'zini rivojlantirish kompetensiyalarining shakllanishiga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslandi.

Mustaqil ta'lim jarayonida raqamli va elektron ta'lim resurslaridan samarali foydalanish talabalarning axborot madaniyatini yuksaltiradi, mustaqil fikrlash, tahlil qilish va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, loyiha va ijodiy topshiriqlarga asoslangan mustaqil ta'lim talabaning kasbiy qiziqishini kuchaytirib, uning kelajakdagi pedagogik faoliyatiga puxta tayyorlanishiga imkon yaratadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, mustaqil ta'limni rejalashtirish, monitoring qilish va refleksiya asosida baholash tizimini yo'lga qo'yish ta'lim jarayonining uzluksizligi va samaradorligini ta'minlaydi. Bu jarayonda o'qituvchining maslahatchi va yo'naltiruvchi sifatidagi roli talabaning o'z ta'lim faoliyatiga mas'uliyat bilan yondashishini shakllantiradi.

Umuman olganda, taklif etilgan mustaqil ta'limni takomillashtirish texnologiyasi pedagogik OTMlarda ta'lim sifatini oshirish, raqobatbardosh va zamonaviy fikrlaydigan pedagog kadrlarni tayyorlashda muhim amaliy ahamiyatga ega bo'lib, uni ta'lim jarayoniga joriy etish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
- 2.Muslimov N.A. Pedagogik kompetentlik va kasbiy tayyorgarlik asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2015.
- 3.Sayidahmedov N. Pedagogik texnologiya: nazariya va amaliyot. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
- 4.Xodjayev B.X., Yo'ldoshev J.G. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2017.
- 5.Klarin M.V. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Moskva: Pedagogika, 2016.
- 6.Abduqodirov A.A. Raqamli ta'lim muhitida o'qitish metodikasi. – Toshkent: Fan, 2020.
- 7.Ziyomuhammadov B., Tojiyev M. Mustaqil ta'limni tashkil etish metodikasi. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2019.
- 8.UNESCO. Education for Sustainable Development: Learning Objectives. – Paris: UNESCO Publishing, 2017.
- 9.Boltayev M.M. Pedagogik oliy ta'limda talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini rivojlantirish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.